

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista annettuun lakiin lisättäväksi säännös siitä, että alustakauppa voitaisiin myöntää perinteisen luoton lisäksi myös muille alusrahoituksessa yleisesti käytetyille rahoitusmuodoille.

Samassa yhteydessä lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että alustakauppa voidaan antaa paitsi omavelkaisen takauksena, myös muuna vastuusitoumuksena.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi uuden perustuslain ja euroon siirtymisen edellyttä-

mät muutokset sekä lisättäväksi säännökset takauksista perittävistä maksuista ja suojautumisjärjestelyistä. Laista ehdotetaan myös tarpeettomana kumottavaksi sen nykyinen 8 §, jonka mukaan valtio voi antaa omavelkaisia takauksia kiinnitysluottopankkien takausluoton jälleenrahoittamiseksi ottamien luottojen vakuudeksi.

Samalla lain nimike ehdotetaan muutettavaksi laiksi valtion alustakauksista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	3
3. Esityksen vaikutukset.....	5
3.1. Taloudelliset vaikutukset.....	5
3.2. Organisatoriset vaikutukset	6
3.3. Ympäristövaikutukset.....	6
4. Asian valmistelu.....	6
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1. Lakiehdotuksen perustelut	7
2. Tarkemmat säännökset.....	10
3. Voimaantulo.....	10
4. Sääntämisenjärjestys.....	10
LAKIEHDOTUS	12
laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnet-	
tävistä valtioneuvoston päätöksistä annetun lain muuttamisesta.....	12
valtion alustakauksista	12
LIITE.....	14
RINNAKKAISTEKSTIT	14
laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnet-	
tävistä valtioneuvoston päätöksistä annetun lain muuttamisesta.....	14
valtion alustakauksista	14

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtioneuvostokautuksista annetun lain (573/1972), jäljempänä alustakauslaki, nojalla valtion erityisrahoitusyhtiö voi myöntää laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettyjen luottojen vakuudeksi valtioneuvostokautuksia, jäljempänä alustakaus.

Alustakautuksia voidaan myöntää sekä laivanvarustamotoimintaa että laivanrakennustoimintaa harjoittavien yritysten rahoitukseen. Rahoitettavan hankkeen tulee olla joko uuden tai enintään kymmenen vuotta vanhan kauppamerenkulkuun käytettävän aluksen hankinta tai aluksen muutos-, korjaus- tai parannustyöt. Jos rahoituksen saaja on suomalainen laivanvarustamo, voi hankkeen toteuttajana toimia joko suomalainen tai ulkomainen telakka. Laivanrakennustoimintaa harjoittavan yrityksen rahoitukseen voidaan myöntää alustakaus, kun luoton käyttötarkoituksena on suomalaisen telakan suomalaiselle tilaajalle myöntämisen toimitusluoton jälleenerahoittaminen tai kun suomalainen telakka tarvitsee luoton tällaisen hankkeen rakennusaikaista rahoittamista varten.

Alustakauslain säätämisen tarkoituksena oli alun perin kotimaisen varustamon suomalaiselta tilaajalta tilaamaan alushankinnan saattaminen rahoituksellisesti samaan asemaan kuin jos kotimainen varustamo tilaisi aluksen ulkomailta. Alustakauslaki säädettiin 1972, jolloin ulkomaiset telakat tarjosivat Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) määrittelemien vientiluottokonsensus ehdoin myönnettyä niin sanottua OECD-ehdoista vientiluottorahoitusta suomalaisten varustamojen uudishankintoihin. Suomessa kotimaisia toimituksia voitiin rahoittaa Suomen Pankin KR-luotoilla, mutta järjestely ei ollut kaikilta osin kilpailukykyinen OECD-ehdoisen rahoituksen kanssa. Rahoituksen järjestymistä kotimaassa vaikeutti tuohon aikaan sekä pääomien että vakuuksien puute. Lakiesityksen perusteluissa korostetaan merenkulun merkitystä sekä valtiontaloudelle

että talouselämälle. Alustakauslakia säädettäessä pyrittiin edistämään nykyaikaisen kauppalavaston aikaansaamista. Varustamotoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen oli yhtenä perusteluna lakiesityksessä. Takauksia myönnettäessä edellytettiin kiinnitettävän huomiota myös telakoiden työllisyyteen. Vuonna 1985 alustakautusten myöntäminen ulotettiin myös laivanrakennustoimintaa harjoittavien yritysten rahoitukseen.

Lain soveltuvuus on rajattu kauppamerenkulkuun käytettäviin aluksiin. Kauppamerenkulkuun pidetään yleisesti kaikkea ansiotarkeituksessa tai muutoin korvausta vastaan aluksella suoritettua toimintaa. Tyypillisemmät toiminnot ovat lastin ja matkustajien kuljettaminen. Tämän lisäksi kauppamerenkulkuun kuuluu esimerkiksi hinaus, jäänmurtaminen, pyynti- sekä pelastus- ja avustustoiminta. Aluksen vuokraustoimintaa on myös pidettävä kauppamerenkulkuun samoin kuin aluksen käyttämistä ravintolalainavina silloin, kun se samalla on merikelpoinen.

Alustakauslakia on sen voimassaoloaikana ajoittain ajantasaistettu vastaamaan alusrahoituksessa tapahtunutta kehitystä. Rahoitusmarkkinoilla ja alusrahoituksessa on edelleen tapahtunut jatkuvaa kehitystä, joka on johtanut monipuolisempien rahoitusinstrumenttien käyttöön ja aiheuttanut uusia vakuustarpeita. Esimerkkinä voidaan mainita se, että kotimaisessakin kaupassa tilaaja vaatii nykyisin rahoituslaitoksen antaman vakuuden maksamilleen ennakkomaksuille. Alustakauslakia on tarpeen saattaa ajan tasalle tapahtuneen kehityksen mukaisesti.

Alustakauslain täytäntöönpano ja soveltaminen on ollut valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n, jäljempänä Finnvera, tehtävänä vuoden 1999 alusta. Alustakauslain nojalla myönnettyistä takuista vastaa valtio valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998) mukaisesti.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan alustakauslakia muutettavaksi siten, että lakiin lisättäisiin

säännös siitä, että alustakauppa voitaisiin myöntää perinteisen luoton lisäksi myös muille alusrahoituksessa käytetyille erilaisille rahoitusinstrumenteille. Esityksen tavoitteena on selkiyttää ja ajanmukaistaa alustakauslakia. Tarkoituksena ei ole laajentaa lain nykyistä soveltamisaluetta, vaan poistaa alustakauslaista tulkinnanvaraisuus takausluoton käsitteen osalta ja siten mahdollistaa alustakausten käyttö joustavasti rahoitusmarkkinoilla tapahtuvan kehityksen mukaisesti.

Voimassa olevan lain 1 pykälän mukaan valtion tämän lain mukaan takaamaa luottoa sanotaan takausluotoksi. Laissa ei ole erikseen otettu huomioon esimerkiksi tilanteita, joissa alustakauppa tarvitaan tilaajan maksamisen ennakkomaksujen vakuudeksi tai ennakontakausten vastavakuudeksi pankille. Kuitenkin laivanrakennustoimintaa harjoittava yritys saa laivanrakennustoiminnassa noudatettua kauppatakan mukaisesti osan laivan rakennusaikaisesta rahoituksesta tilaajan maksamista ennakkomaksuista. Asiaan kiinnitettiin huomiota myös Meriteollisuustoimikunta mietinnössä (Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 10/2002).

Alustakauslakiin vuonna 1985 tehdyllä muutoksella (L 1094/1985) mahdollistettiin takausten antaminen myös laivanrakennustoimintaa harjoittavien yritysten rahoitukseen. Alustakauppa voitiin myöntää toimitusluoton jälleerahoittamiseksi otetun luoton vakuudeksi ja rakennusaikaisista rahoittamista varten otetun luoton vakuudeksi. Tavoitteena kyseisen hallituksen esityksen (HE 175/1985 vp) mukaan oli kotimaahan tapahtuvien alustoimitusten rahoitusehtojen saattaminen kilpailukykyisiksi ulkomaisten toimitusten rahoitusehtojen kanssa sekä pyrkiä saamaan kotimaisille varustamoille sen tilatessa aluksen Suomesta vastaavat rahoitusehdot kuin ulkomaiselle varustamoille. Lainmuutoksen perusteluissa korostettiin myös kotimaisten telakoiden yhdenvertaisia kilpailuedellytyksiä ulkomaisiin telakoihin nähden. Vaikka alustakauslain mukaan alustakauppa voidaan myöntää telakan rakennusaikaisesta rahoitusta varten ottaman luoton vakuudeksi, ei ole perusteita sille, että lain ulkopuolelle olisi haluttu rajata ennakontakaukset tai muut sellaiset rahoitusinstrumentit, joiden avulla telakka

voi saada rakennusaikaisesta rahoitusta.

Aikana, jolloin alustakauslaki säädettiin ja ajankohtana, jolloin sitä on muutettu, eivät kotimaiset tilaajat vielä edellyttäneet telakoiden järjestävän rahoituslaitosten antamia takauksia ennakkomaksuille. Telakkayhtiön nimi tai omistajataho oli riittävä ”vakuus”. Nykyisin laivanvarustamo edellyttää käytännössä aina maksamilleen ennakkomaksuille vakuuden ja ennakontakausten edellyttäminen kuormittaa telakan valmistusaikaisen rahoituksen saatavuutta.

Suomalaisen telakan mahdollisuudet saada ennakkomaksun takauksia markkinoilta voi pankkien rajoitetun riskinottokyvyn tai sopivien vastavakuuksien puuttumisen vuoksi olla varsin vaikeaa. Vaikka ennakkomaksut eivät kata kuin osan kauppahinnasta, nousevat niiden yhteismäärät esimerkiksi risteilyaluksissa useisiin kymmeneen miljooniin euroihin. Alusrakennustoiminnalle on tyypillistä, että sopimukset tehdään kiinteähintaisina ja sitovasta laivanrakennussopimuksesta aluksen luovutukseen voi kulua jopa neljä vuotta. Vaikka laivaprojektin kustannukset kertyvät koko rakennusajan, yleensä kuitenkin vain 15–25 % aluksen hinnasta maksetaan ennakkomaksuina rakennusaikana ja loput vasta laivan luovutuksen yhteydessä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että telakan on yleensä järjestettävä mittava rakennusaikainen rahoitus rakenteilla oleville aluksille sekä myös ennakkomaksujen takaukset.

Mikäli aluksen tilaajana on ulkomainen laivanvarustamo, voidaan ennakomaksun vakuudeksi myöntää vientitakuu valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) nojalla. Suomalaisen laivanrakennustoiminnan kilpailukykyyn kannalta on tärkeää, että alustakauppa voidaan antaa vastaavasti myös silloin, kun tilaajana on suomalainen varustamoyhtiö.

Myös suomalaisten varustamoyhtiöitten rahoitusmahdollisuudet tulisi säilyttää joustavina. Varustamoiden tarpeisiin on kehitetty erilaisia rahoitusratkaisuja, jotka voivat poiketa perinteisestä luottojärjestelystä, mutta joihin silti tarvitaan valtiollista takauskapasiteettia. Ei ole perusteltua rajoittaa alustakausten käyttöä ainoastaan perinteisiin luottoihin.

Sekä telakoiden että varustamojen on vaikeaa saada kaupallista rahoitusta kotimarkki-

noilta, sillä tarjontaa alusrahoitukseen ei täällä juurikaan ole tarvittavien luottojen suurien euromäärien vuoksi. Voidaankin sanoa, että tällä toimialalla Suomessa on rahoituksessa selkeä markkinapuute. Nyt esitettävillä muutoksilla varmistetaan, että alustakauksia voidaan myöntää lain tarkoituksen mukaisesti siten, että suomalaisen alushankinnan rahoitus voidaan järjestää vastaavilla ehdoilla kuin vientitoimituksen rahoitus.

Esityksessä ehdotetaan alustakauslakia selkiinnytettyä siten, että takausluoton käsite sisältäisi perinteisen luoton lisäksi myös muita alusrahoituksessa kulloinkin käytössä olevia rahoitusmuotoja. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että alustakaus voidaan antaa paitsi omavelkaisena takauksena myös muuna vastuusitoumuksena.

Samalla lakiin ehdotetaan tehtäväksi uuden perustuslain ja euron käyttöönoton edellyttämät muutokset sekä lisättäväksi säännökset takuista perittävistä maksuista ja suojautumisjärjestelyistä. Uuteen perustuslakiin liittyen lakiin on lisätty säännökset alustakausien käsittelyssä ja hallinnoinnissa noudatettavista hallintolain (434/2003) ja kielilain (423/2003) säännöksistä sekä takauksia käsiteltäessä noudatettavasta julkisuudesta perustuslakivaliokunnan hallituksen esityksestä laiksi valtion vientitakuista (HE 215/2000 vp) tekemän linjauksen (PeVL 2/2001 vp) mukaisesti.

Myös lain nimi ehdotetaan muutettavaksi paremmin vastaamaan lain sisältöä. Voimassa olevan lain 8 § ehdotetaan vanhentuneena ja tarpeettomana kumottavaksi.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Lain mukaan alustakausluottoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 8000 miljoonan markan eli 1 345,50 miljoonan euron määrä korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Finnveralla oli alustakauslain mukaisia vastuuta toukokuun 2004 lopussa 130,7 miljoonaa euroa.

Alustakauslain muutoksesta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia on lähes mahdoton arvioida. Isojen matkustaja-alusten kauppa-

hinnat voivat enimmillään olla jopa useita satoja miljoonia euroja. Tällaisen riskin toteutuminen aiheuttaa huomattavia taloudellisia vaikutuksia valtiolle. Toisaalta nyt ehdotettu muutos mahdollistaisi ennakontakauksen antamisen, ja tämä voisi joissain tapauksissa korvata luotolle annettua takausta eikä valtion vastuulla oleva riski lisääntyisi. Tämä sen johdosta, että Finnvera pyrkii riskinjakoon kaupallisten rahoittajien kanssa. Yleensä kaupalliset rahoittajat saadaan helpommin mukaan rakennusaikaiseen luottoon, jossa riskiperiodi on lyhyempi, koska rakennuskauden nostot alkavat tavallisesti vasta, kun aluksen valmiusaste on vähintään 40–50 %. Alustakausvaltuuden kokonaismäärää ei myöskään ehdoteta korotettavaksi.

Finnveran toiminnan peruslähtökohtana on itsekannattavuus. Valtio vastaa alustakauksista valtion talousarvion ulkopuolisesta valtiontakuurahastosta siitä annetun lain mukaisesti. Valtiontakuurahastosta katetaan se mahdollinen alijäämä, joka Finnveralle aiheutuu vientitakuiden, alustakausien, ympäristönsuojelutakausien (laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista, 609/1973) ja raaka-ainetakuiden (laki valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi 651/1985) myöntämisestä. Toiminnan kerryttäessä ylijäämää Finnveran taseeseen ylijäämää palautettaisiin rahastosta saatua siirtoa vastaavalta osin valtiontakuurahastoon. Takuutoiminnan itsekannattavuusvaatimus kohdistuu siten Finnveran ja rahaston tältä osin muodostamaan kokonaisuuteen. Itsekannattavuusvaatimuksesta on säädetty valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 4 §:ssä.

Nyt ehdotetuilla muutoksilla ei sinänsä ole merkittävää työllistävää vaikutusta. Sen sijaan toimivilla rahoitusjärjestelyillä voidaan edesauttaa suomalaisen laivanrakennuksen ja meriklusterin työpaikkojen säilymistä Suomessa. Teknologian kehittämisskeskuksen (Tekes) Suomen meriklusteri -katsauksen 140/2003 mukaan telakkateollisuuden työllistävä vaikutus ulottui vuonna 2001 alihankinnan ja yritysverkkojen kautta arviolta 23 600 työntekijään. Suomen kolmella suurimmalla telakalla oli vuoden 2003 lopussa työntekijöitä 4 861.

3.2. Organisaattoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä organisaattorisia vaikutuksia.

3.3. Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä Finnvera Oyj:n kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, työministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Merenkulkuhallitukselta, Finnvera Oyj:ltä, Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliitto ry:ltä, Teknologiateollisuus ry:ltä, Meriteollisuusyhdistys ry:ltä, ja Suomen Pankkiyhdistys ry:ltä.

Annetuissa lausunnoissa pidettiin ehdotusta alustakauslain muuttamisesta perusteltuna.

Eräissä lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että lain soveltuvuus laivatyyppien osalta vaatisi pientä tarkistamista. Kauppa- ja teollisuusministeriö on lakiehdotuksen valmistelussa pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon lausunnoissa esitetyt lakiehdotuksen yksityiskohtia koskevat huomautukset.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklan mukaan jäsenvaltioiden välistä kauppaa vääristävät valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Laki laivanrakennus- tai laivanvarustamatoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista on ilmoitettu aikanaan olemassa olevana tukiohjelmalla. Koska esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa voimassaolevan lain keskeistä aineellista sisältöä, muutosta ei ole tarpeen notifioida Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen nojalla komissiolle. Sen sijaan muutos lähetettäisiin tiedoksi komissiolle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Nimike. Laki laivanrakennus- ja laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtionehtauksista, ei nimikkeenä vastaa lain sisältöä. Takauksia ei myönnetä laivanrakennus- ja laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille vaan niiden maksuvelvollisuuden vakuudeksi rahoittajalle. Ehdotuksessa lain nimike ehdotetaan muutettavaksi laiksi valtion alustakauksista. Samoin muuallakin laissa korvataan ”valtionehtaus” termillä ”alustaus”.

1 §. Voimassa olevan 1 momentin mukaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa tarkoitettu yhtiö voi myöntää valtionehtauksia laivanrakennus- ja laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettujen luottojen vakuudeksi.

Nyt esitetään, että luottojen ohella takauksia voidaan myöntää myös muun rahoituksen kuin luottojen vakuudeksi. Tämä mahdollistaa lain soveltamisen joustavasti siten, että alusrahoituksessa jo tapahtunut ja myös tulevaisuudessa tapahtuva kehitys ei tee mahdottomaksi alustakausien käyttämistä alusten rakentamiseen ja hankintaan liittyvässä rahoituksessa.

Esimerkkinä alusrahoituksessa lain säätämisen jälkeen toteutuneesta kehityksestä voidaan mainita varustamon nykyisin vaatimat takaukset sen maksamille ennakkomaksuille. Tilajavarustamo edellyttää säännönmukaisesti, että telakkayhtiö järjestää vakuudet ennakkomaksujen vakuudeksi. Telakkayhtiön emoyhtiön antamaa takausta ei yleensä katsota riittävän turvaavaksi, vaan takaus edellytetään pankilta tai rahoituslaitokselta. On tärkeää, että Finnvera Oyj voi osallistua rahoitukseen myöntämällä alustakausen joko suoraan tilajalle tai antamalla alustaus vastavakuudeksi takaajalle. Vastavakuutena alustaus voi kattaa koko riskin tai vain osan siitä niin sanotun riskinjakomallin mukaisesti kaupallisen rahoittajan kanssa.

Toisena esimerkkinä rakennusaikaiseen rahoitukseen liittyvästä rahoitusinstrumenttien kehityksestä voidaan mainita niin sanottu arvopaperistamisrahoitus, jossa telakkayhtiö

myy kauppahintasaatavansa tätä tarkoitusta varten perustetulle yhtiölle (yhden tarkoituksen yhtiö, *special purpose vehicle, SPV*). Tällaisessa tapauksessa kyseinen yhden tarkoituksen yhtiö saa varat kauppahinnan maksuun luottona pankilta tai muulta rahoituslaitokselta. Luoton poismaksu tapahtuu aluksen luovutuksen yhteydessä kauppahintasaatavalla. Luotonsaajana ei siis ole laivanrakennustoimintaa harjoittava yhtiö, eikä kyseessä ole laivanrakennustoimintaa harjoittavan yhtiön kannalta vieraan pääomanehtoinen rahoitus, vaikka rahoituksen tarkoituksena on sen toimintojen rahoittaminen.

Alusrahoituksessa voidaan käyttää myös erilaisia vuokrausjärjestelyitä (leasing), joissa aluksen operoija vuokraa aluksen käyttöönsä aluksen omistavalta yhden tarkoituksen yhtiöltä. Vuokrausjärjestelyissä aluksen käytöstä maksettu vuokra mitoitetaan kattamaan omistajayhtiön aluksen hankintaa varten ottaman luoton maksu.

Edellä mainittujen perusteluiden mukaisesti pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että luottojen lisäksi takauksia voidaan myöntää myös muun rahoituksen vakuudeksi ja että rahoituksen saajana voi olla laivanvarustamo- tai laivanrakennustoimintaa harjoittava yhtiö suoraan tai välillisesti. Vaikka säädös antaa mahdollisuudet hyvinkin erilaisten rahoitusinstrumenttien käytölle, käytännössä valinnanvapautta rajoittaa 1 pykälän 3 momentti, jonka mukaan rahoituksen lopullisena tarkoituksena tulee aina olla kyseisessä lainkohdassa tarkoitettujen alushankinnan rahoittaminen. Yrityksen yleisluonteiseen käyttötarkoitukseen hankitun rahoituksen vakuudeksi ei alustakausa voida myöntää.

Voimassa olevan 2 momentin mukaan valtion lain nojalla takaamaa luottoa sanotaan takausluotoksi. Vastaavalla tavalla ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että valtion erityisrahoitusyhtiön tämän lain nojalla takaamaa luottoa ja muuta rahoitusta sanotaan takausluotoksi.

2 §. Voimassa olevassa 2 §:ssä säädetään laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle myönnettävän luoton käyttötarkoituksesta. Kuten edellä 1 §:n 1 momentin

kohdalla esitetään, on mahdollista, että laivanvarustamotoimintaa harjoittava yritys ei itse ole rahoituksen saaja suoraan, vaan että rahoitus kanavoidaan jonkin toisen yhtiön kautta. Tämän mukaisesti esitetään 2 pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle myönnettävän luoton käyttötarkoituksen sijasta pykälässä säädetään laivanvarustamotoimintaa harjoittavan yrityksen rahoittamiseksi myönnetyn takausluoton käyttötarkoituksesta.

Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään laivanrakennustoimintaa harjoittavalle yritykselle myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksesta. Kyseisen lainkohdan mukaan alustakaus voidaan myöntää muun muassa hankkeen rakennusaikaista rahoittamista varten otetun luoton vakuudeksi. Edellä 1 pykälän kohdalla mainituin perustein esitetään viittaus luottoon poistettavaksi, jolloin takausluoton käyttötarkoituksena olisi hankkeen rakennusaikainen rahoittaminen.

Jotta alustakaus voitaisiin myöntää aluksen rakennusaikaisen rahoituksen vakuudeksi myös siinä tapauksessa, että luotonsaajayhtiönä on yhden tarkoituksen yhtiö, jonka kautta varat aluksen rakentamiseen kanavoidaan, esitetään kyseisen lainkohdan sanamuotoa muutettavaksi siten, että takausluotto myönnetään laivanrakennustoimintaa harjoittavan yrityksen rahoittamiseksi.

3 §. Pykälän voimassa olevan 2 momentin mukaan alustakaus annetaan omavelkaisena takauksena. On kuitenkin yleistä, että esimerkiksi ennakkomaksun takaukset edellytetään annettavaksi vaadittaessa maksettavana. Kyseiseen lainkohtaan esitetäänkin lisättäväksi, että alustakaus voidaan antaa myös muuna vastuusitoumuksena. Tämä vastaisi valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takustoiminnasta annetun lain (445/1998) ja valtion vientitakuista annetun lain määriteltyä siitä, missä muodossa takaukset ja vientitakuut voidaan antaa.

4 §. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan alustakaukselle on annettava erityisrahoitusyhtiön hyväksymä vastavakuus, joka on luovutettava erityisrahoitusyhtiön haltuun. Käytännössä, varsinkin riskinjakotilanteissa, vakuus tulee voida luovuttaa hankkeen kaupalliselle rahoittajalle. Erityisrahoitusyhtiön

vakuusasema voi silloin tapauskohtaisen harkinnan mukaan olla joko tasasuhteinen kaupallisen rahoittajan kanssa tai toissijainen suhteessa kaupalliseen rahoittajaan. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tästä syystä muutettavaksi siten, että siitä poistetaan vaatimus vastavakuuden luovuttamisesta erityisrahoitusyhtiölle.

4 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a §, jossa säädettäisiin valtion erityisrahoitusyhtiön mahdollisuudesta suojautua alustakustoiminnasta aiheutuvan tappionvaaran varalta. Ehdotettu lisäys vastaa valtion vientitakuista annetun lain 9 §:ää. Vientitakuulain perusteluissa todetaan suojautumisjärjestelyjen antavan mahdollisuuden pienentää ja hajauttaa riskikeskittymiä. Tämä on tärkeää myös alusrahoituksessa, jossa syntyy helposti suuria toimialakohtaisia ja yrityskeitaisia riskikeskittymiä. Suojautumisjärjestelyjä voidaan toteuttaa eri tavoin, ja kuten vientitakuulain perusteluissa on todettu, säännöksen sisältöä ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi.

Suojautumisjärjestelyjen kustannusvaikutukset eivät yleensä ole merkittäviä. Yksittäisiin transaktioihin liittyvistä suojautumisjärjestelyistä aiheutuneet kustannukset pyritään ensisijaisesti kattamaan siirtämällä kustannus rahoitettavan yhtiön maksettavaksi, joko ottamalla suojautumisjärjestelyistä aiheutuneet kustannukset huomioon takausmaksua määrättäessä tai erillistä sitoumusta vastaan. Finnvera Oyj:n kokonaisriskien hallinnallista syistä suojautuminen saattaa olla tarkoituksenmukaista tehdä jälkikäteen, jolloin kustannukset tältä osin jäävät Finnvera Oyj:n maksettaviksi. Vastuiden vaihtosopimuksia ei toistaiseksi ole tehty, mutta myös tällaisissa järjestelyissä periaatteena on Finnvera Oyj:n toimintojen itsekannattavuus.

Suojautumisjärjestelyillä ei ole vaikutusta 5 §:ssä säädettyyn takausvaltuuteen. Mikäli suojautuminen on yksittäistä rahoitusjärjestelyä koskeva, voidaan suojautuminen rinnastaa tilanteeseen, jossa Finnvera Oyj:llä on vastavakuutta takauksen vakuutena. Tällöin takauksen määrä lasketaan suojautumisesta huolimatta takausvaltuuteen täysimääräisenä. Toisaalta, mikäli vastuiden vaihtosopimuksia tehtäisiin, ei Finnvera Oyj:n vastuulle tuleva takausmäärä voisi olla määrältään suurempi kuin ne vastuut, jotka Finnvera Oyj vaihdet-

taessa siirtää pois itseltään.

5 §. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan takausluottoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 8 000 miljoonan markan määrä korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi euron käyttöön ottamisen ja suojautumisjärjestelyjen edellyttämät muutokset.

Mikäli takausluotot tai suojautumisjärjestelyistä aiheutuvat vastuut ovat muussa valuutassa kuin euroina, tarvitaan vastuumäärän laskentaa varten ohjeet siitä, miten takausvastuun määrä lasketaan. Muutoksurssi määriteltäisiin pykälän 2 momentissa. Ehdotettu takausvastuun määrän laskenta vastaa valtion vientitakuista annetussa laissa säädettyä vientitakuiden vastuumäärän laskentaa.

8 §. Voimassa olevan lain 8 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa omavelkaisia valtiotakauksia kiinnitysluottopankkien takausluoton jälleärahoittamiseksi ottamien yhteensä enintään 400 miljoonaan markkaan nousevien lainojen maksamisen vakuudeksi. Kun alustakauslaki vuonna 1972 annettiin, lainoitettiin alushankinnat pääasiassa kiinnitysluottopankkien ottamilla pitkäaikaisilla obligaatio- ja muilla lainoilla. Hallituksen esityksen mukaan (HE 121 /1972) ulkomaisen lainan saaminen edellytti tuolloin usein valtion omavelkaista takausta. Rahoitusmarkkinoiden toiminnan oleellisesti muututtua, ei tällaista tarvetta enää ole ja kyseinen lainkohta voidaan tarpeettomana kumota.

8 a §. Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 4 §:n mukaan erityisrahoitusyhtiön tulee pyrkiä siihen, että sen toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla. Itsekannattavuustavoitteen saavuttamiseksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §, jossa säädettäisiin alustakauksista perittävistä maksuista. Alustakauslaista koskevasta päätöksestä voitaisiin periä käsittelymaksu. Käsittelymaksua määrättäessä tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon alustakauksen käsittelystä aiheutuva työmäärä ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset.

Pykälän 2 momentin mukaan takausmaksut perustuisivat katettavaan riskiin. Takausmaksuun vaikuttaisi riskiajan pituus, riskin koh-

teen luottokelpoisuus ja muut katettavaan riskiin vaikuttavat seikat sekä kilpailutekijät. Hinnoittelussa otettaisiin mahdollisuuksien mukaan huomioon markkinahinnoittelu ja samassa hankkeessa mukana olevien muiden riskinjakajien hinnoittelu.

Pykälä vastaa muita valtioneuvoston vastuulla olevia Finnveran hallinnoimia takuu- ja takausjärjestelmiä.

9 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 a §, jossa säädettäisiin lain 1 §:n ohella alustakausten myöntämisestä ja hallinnoinnista. Lain 1 §:n mukaan alustakaukset myöntää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa tarkoitettu yhtiö, Finnvera Oyj. Finnvera tekee yksittäiset alustakauspäätökset ja määrittelee myönnettävien alustakausten ehdot siltä osin kuin niistä ei ole tässä laissa tai sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty. Finnvera tekee lain 2 ja 3 §:ssä tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset sekä 4 a §:n mukaiset suojautumisjärjestelyt omissa nimissään ja valtion vastuu sitoumuksista toteutuu valtioneuvoston rahastosta annetun lain mukaisesti. Vastavasti yhtiö päättäisi alustakausten perusteella maksettavista korvauksista ja hallinnoisi myös alustakauksia koskevaa perintää.

9 b §. Perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksestä laiksi valtion vientitakuista antamassaan lausunnossa katsonut valtion vientitakuiden myöntämisen olevan sellainen julkinen hallintotehtävä kuin perustuslain 124 §:ssä säädetään. Uskottaessa hallintotehtävä suoraan laissa muulle kuin viranomaiselle tulee säännöspäätöksellisesti taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa. Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattamisen takaamiseksi yhtiön tulisi noudattaa hallinnosta ja viranomaisessa käytettävästä kielestä annettuja yleisiä säännöksiä. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 b §, jossa säädettäisiin, että yhtiön on alustakauksia myöntäessään ja niitä hallinnoidessaan noudatettava, mitä hallintolaisissa ja kieli-

laissa säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan alustakauslaissa tarkoitettuja asioita käsittelevään yhtiön henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Yhtiön henkilöstöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä

myös yhtiön toimitusjohtajaa ja muuta johtoa sekä hallituksen jäseniä.

9 c §. Lakiin esitetään lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädetään julkisuudesta alustakauksia käsiteltäessä. Säännöksessä viitataan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin ja valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 §:ään.

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 §:ään sisältyy säännös erityisrahoitusyhtiön toimintaa koskevasta salassapitovelvollisuudesta. Tätä erityissäännöstä sovellettaisiin edelleen julkisuuslain ohella alustakaustoitintaan. Yhtiön toiminta on tältä osin verrattavissa tavanomaiseen luottolaitostoitintaan. Yhtiön toiminnan luotettavuus ja toiminnalle asetettujen tarkoituserien saavuttaminen edellyttää luottolaitostoitinnasta annetun lain (1607/1993) 94 §:ää vastaavaa salassapitovelvollisuutta.

Finnveran myöntämät takaukset ovat luonteeltaan yksityisoikeudellisia sopimuksia, joissa takauksen hakija ja -saaja sekä takauksen myöntäjä ovat asiallisesti samanarvoisia sopimusosapuolia. Arvoltaan suurissa hankkeissa, joita alushankinnat pääsääntöisesti ovat, neuvotellaan rahoitus usein monen eri osapuolen kanssa kokonaisratkaisuksi, joissa voi olla erilaisia rahoituksen saajaan ja hankkeeseen liittyviä ehtoja. Asiakirjat ovat kokonaisuuksia, joista ei voi useinkaan antaa tietoja ilman, että se aiheuttaisi osapuolille merkittävää haittaa suhteessa niiden kilpailijoihin ja vaarantaisi liike- ja ammattisalaisuutta. Valtion takaustoiminnassa luottamuksen säilyttäminen on kaikkien osapuolten kannalta erityisen tärkeää. Takaushakemuksesta ja -päätöksestä saattaa kulua pitkä aika lopulliseen kauppasopimukseen. Tietojen vuotaminen neuvotteluvaiheessa kilpailijoille saattaisi kaataa hankkeen kokonaan, jolloin myös kansalliset menetykset saattaisivat olla mittavat.

10 §. Voimassa olevan lain 10 pykälän mukaan asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

Pykälään esitetään lisättäväksi 2 momentti, jonka mukaan valtioneuvosto voisi antaa tar-

kempia säännöksiä alustakaustoitinnassa noudatettavista periaatteista. Nämä periaatteet koskisivat alustakausten myöntämistä koskevia yleisiä ehtoja ja ohjeita sekä alustakauksista perittävien maksujen määräytymistä. Ehdotettu momentti vastaa valtion vientitakuista annetun lain 13 §:n ja valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain 7 §:n (938/2001) sanamuotoa.

2. Tarkemmat säännökset

Ehdotetun lain nojalla annettaisiin valtioneuvoston sekä kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella tarkempia säännöksiä.

Ehdotetun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettulla kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella vahvistetaan, miten suojautumisjärjestelyjen aiheuttama vastuu otetaan huomioon momentissa tarkoitettua takausvastuuta laskettaessa ja ehdotetun 10 §:n 2 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan tarkemmat säännökset alustakaustoitinnassa noudatettavista periaatteista, jotka koskevat alustakauksen myöntämistä koskevia yleisiä ehtoja ja muita ohjeita sekä alustakauksista perittäviä maksuja.

3. Voimaantulo

Laki tarkoitetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säättämisyjärjestys

Alustakauslain säännöksiä muutettaessa tulee ottaa huomioon 1 päivänä maaliskuuta 2000 voimaan tulleen perustuslain vaatimukset, sillä hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle koskevan sääntelyn perusteet muuttuivat kokonaisuudessaan perustuslain 80 ja 124 §:n säännöksillä.

Voimassaolevan lain mukaan Finnvera huolehtii lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Perustuslakia säädettäessä on lähdetty siitä, että eduskunnalle kuuluvaa lainsäädäntövaltaa eli valtaa antaa yksityisiä henkilöitä ja yhteisöjä sekä viranomaisia velvoittavia yleisiä oikeussääntöjä ei tule osoittaa ministeriötä alemmalle viranomaistalolle eikä muille kuin viranomaisille. Uuden perus-

tuslain voimaantumisen jälkeen Finnvera ei voi enää päättää oikeussäännöksiksi katsottavien takuutoiminnassa noudatettavien yleisten periaatteiden hyväksymisestä. Näistä periaatteista tulee säätää ylemmänasteisilla normeilla, kuten ministeriön tai valtioneuvoston asetuksella. On kuitenkin mahdollista, että yhtiö edelleen vahvistaa tarkemmat takuusiin sovellettavat sopimusehdot ja tekee niitä koskevat sopimukset, koska tällöin ei kysymyksessä ole oikeussääntöjen antaminen.

Perustuslakivaliokunta katsoi aiemmin mainitussa vientitakuulain säätämisen yhteydessä antamassaan lausunnossa, että Finnveralle tuon lain nojalla kuuluvia vientitakuiden myöntämiseen liittyviä tehtäviä on pidettävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä. Perustuslakivaliokunta viittasi siihen, että uskottaessa hallintotehtävä suoraan laissa muulle kuin viranomaiselle tulee säännösperusteisesti taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa ja että keskeisenä on pidet-

ty hallintomenettelystä, viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja viranomaisessa käytettävästä kielestä annettujen säännösten saatamista sovellettavaksi.

Valtion takuurahaston vastuulla olevat valtion vientitakuista annetussa laissa ja alustakauslaissa tarkoitettujen takuiden ja takauksen myöntäminen ovat toimintoina niin lähellä toisiaan, että on perusteltua katsoa perustuslakivaliokunnan valtion vientitakuista koskevan lain yhteydessä esittämän linjauksen koskevan vastaavasti alustakauksia. Kyseisen linjauksen mukaisesti lakiehdotukseen on otettu säännökset hallintolain, julkisuuslain ja kielilain soveltamisesta alustakauslakiin perustuvassa toiminnassa, joten lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valti- ontakauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista 24 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain (573/1972) 8 §,

muutetaan lain nimike, 1 §, 2 § 1 ja 2 momentti, 3–5 § ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat lain nimike ja 2 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1094/1985, 1 § osaksi laissa 449/1998, 3 § osaksi laissa 811/1981, 4 § laissa 114/1989 ja mainitussa laissa 449/1998 ja 5 § laissa 1143/1993, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a, 8 a ja 9 a – 9 c § seuraavasti:

Laki

valtion alustakauksista

1 §

Suomalaiselle laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle suoraan tai välillisesti myönnetyn luoton tai muun rahoituksen vakuudeksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*) voi myöntää *alustakauksia* siten kuin tässä laissa säädetään.

Erityisrahoitusyhtiön tämän lain nojalla takaamaa luottoa tai muuta rahoitusta kutsutaan jäljempänä *takausluotoksi*.

2 §

Laivanvarustamotoimintaa harjoittavan yrityksen rahoittamiseksi myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksena tulee olla vähintään 10 metrin pituisen ja enintään 10 vuotta vanhan kauppamerenkulkuun käytettävän aluksen tai sen rungon hankkiminen Suomesta tai ulkomailta tai tällaisen alushankinnan rahoituksen vakauttaminen. Alustakaus voidaan myöntää myös aluksen muutos-, korjaus- tai parannustöitä varten otettujen luottojen vakuudeksi.

Laivanrakennustoimintaa harjoittavan yrityksen rahoittamiseksi myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksena tulee olla toimitusluoton antaminen suomalaiselle laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle 1

momentissa tarkoitetun aluksen tai sen rungon hankkimisen tai aluksen muutos-, korjaus- tai parannustyön rahoittamiseksi. Alustakaus voidaan myöntää myös tällaisen hankkeen rakennusaikaista rahoittamista varten.

3 §

Alustakaus voidaan antaa takausluoton pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi.

Alustakaus annetaan omavelkaisena takauksena tai muuna vastuusitoumuksena.

4 §

Takausluoton tai alustakauksen vakuudeksi on annettava erityisrahoitusyhtiön hyväksymä vastavakuus. Erityisrahoitusyhtiö voi hyväksyä vastavakuuden, joka ei ole turvaava.

Alustakaus voidaan erityisestä syystä antaa myös 1 momentissa tarkoitettua vastavakuutta vaatimatta

4 a §

Valtion edun turvaamiseksi tässä laissa tarkoitetusta alustakaustoiminnasta aiheutuvan tappionvaaran varalta voidaan suojautua vakuuksilla, vakuuksilla, vastuuiden vaihtosopimuksilla ja muilla järjestelyillä (*suojautumisjärjestelyt*).

5 §

Tämän lain nojalla myönnettyjä alustakaushuottoja ja suojautumisjärjestelyjä saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 1 350 miljoonan euron määrä korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Edellä tarkoitettua takausvastuuta laskettaessa otetaan huomioon voimaan tulneiden takausten kattamien luottojen taattu pääoma ja sitovista takaustarjouksista puolet luottojen taattavasta pääomasta. Suojautumisjärjestelyjen aiheuttama vastuu otetaan huomioon siten kuin kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella säädetään.

Muun kuin euromääräisen luoton määrä lasketaan Euroopan Keskuspankin kyseiselle valuutalle julkaiseman, takausta myönnettäessä voimassa olevan viitekurssin mukaan. Euroopan Keskuspankin kurssilistalta puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takausta myönnettäessä voimassa olevaa käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Euroopan Keskuspankin kurssi.

8 a §

Alustakausta koskevista päätöksistä voidaan periä käsittelymaksu, jota määrättäessä otetaan huomioon käsittelystä aiheutunut työmäärä ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset.

Alustakauksesta peritään takausmaksu, jota määrättäessä otetaan huomioon riskiajan pituus, riskin kohteen luottokelpoisuus ja muut katettavaan riskiin vaikuttavat seikat sekä kilpailutekijät.

9 a §

Alustakauksia hallinnoi 1 pykälässä tarkoitettu erityisrahoitusyhtiö. Yhtiö myös vahvistaa alustakauksiin sovellettavat yleiset sopimusehdot sekä tekee 4 a §:ssä tarkoitettut sopimukset, suojautumisjärjestelyt ja muut sitoumukset.

9 b §

Erityisrahoitusyhtiön on alustakausten käsittelyssä ja niitä hallinnoidessaan noudatettava mitä hallintolaissa (434/2003) ja kieli-laissa (423/2003) säädetään.

Yhtiön henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sen käsitellessä tässä laissa tarkoitettuja asioita.

9 c §

Erityisrahoitusyhtiön tässä laissa tarkoitetun toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 §:ssä säädetään.

10 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkemmat säännökset alustakaustoiminnassa noudatettavista periaatteista, jotka koskevat alustakausten myöntämistä koskevia yleisiä ehtoja ja muita ohjeita sekä alustakauksista perittäviä maksuja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 200 _____ .

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Paula Lehtomäki*

Laki

laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valti- ontakauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista 24 päivänä heinäkuuta 1972 annetun lain (573/1972) 8 §,
muutetaan lain nimike, 1 §, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3–5 § ja 10 §, sellaisina kuin niistä ovat lain nimike ja 2 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1094/1985, 1 § osaksi laissa 449/1998, 3 § osaksi laissa 811/1981, 4 § laissa 114/1989 ja mainitussa laissa 449/1998, 5 § laissa 1143/1993, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a, 8 a ja 9 a – 9 c § seuraavasti:

Laki

valtion alustakauksista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Suomalaisille laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettyjen luottojen vakuudeksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*) voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

Valtion tämän lain nojalla takaamaa luottoa sanotaan jäljempänä takausluotoksi.

1 §

Suomalaiselle laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa *harjoittavalle* yritykselle *suoraan tai välillisesti myönnetyn luoton tai muun rahoituksen* vakuudeksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu yhtiö (*erityisrahoitusyhtiö*) voi myöntää *alustakauksia* siten kuin tässä laissa säädetään.

Erytisrahoitusyhtiön tämän lain nojalla takaamaa luottoa *tai muuta rahoitusta* kutsutaan jäljempänä takausluotoksi.

2 §

Laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksena tulee olla vähintään 10 metrin pituisen ja enintään 10 vuotta vanhan kauppamerenkulkuun käytettävän aluksen

2 §

Laivanvarustamotoimintaa *harjoittavan yrityksen rahoittamiseksi* myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksena tulee olla vähintään 10 metrin pituisen ja enintään 10 vuotta vanhan kauppamerenkulkuun käytet-

tai sen rungon hankkiminen Suomesta tai ulkomailta tai tällaisen alushankinnan rahoituksen vakauttaminen. Valtiontakaus voidaan myöntää myös aluksen muutos-, korjaus- tai parannustöitä varten otettujen vakuudeksi.

Laivanrakennustoimintaa harjoittavalle yritykselle myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksena tulee olla toimitusluoton antaminen suomalaiselle laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle 1 momentissa tarkoitetun aluksen tai sen rungon hankkimisen tai aluksen muutos-, korjaus- tai parannustyön rahoittamiseksi. Valtiontakaus voidaan myöntää myös tällaisen hankkeen rakennusaikaista rahoittamista varten otetun luoton vakuudeksi.

tävän aluksen tai sen rungon hankkiminen Suomesta tai ulkomailta tai tällaisen alushankinnan rahoituksen vakauttaminen. *Alustakaus* voidaan myöntää myös aluksen muutos-, korjaus- tai parannustöitä varten otettujen luottojen vakuudeksi.

Laivanrakennustoimintaa *harjoittavan yrityksen rahoittamiseksi* myönnettävän takausluoton käyttötarkoituksena tulee olla toimitusluoton antaminen suomalaiselle laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle 1 momentissa tarkoitetun aluksen tai sen rungon hankkimisen tai aluksen muutos-, korjaus- tai parannustyön rahoittamiseksi. *Alustakaus* voidaan myöntää myös tällaisen hankkeen rakennusaikaista rahoittamista varten.

3 §

Valtiontakaus voidaan antaa takausluoton pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi.

Valtiontakaus annetaan omavelkaisena takauksena.

3 §

Alustakaus voidaan antaa takausluoton pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi.

Alustakaus annetaan omavelkaisena takauksena tai muuna vastuusitoumuksena.

4 §

Valtiontakaukselle on annettava erityisrahoitusyhtiön hyväksymä vastavakuus, joka on luovutettava erityisrahoitusyhtiön haltuun. Erityisrahoitusyhtiö voi hyväksyä vastavakuuden, joka ei ole turvaava.

Valtiontakaus voidaan erityisestä syystä antaa myös 1 momentissa tarkoitettua vastavakuutta vaatimatta.

4 §

Takausluoton tai alustakauksen vakuudeksi on annettava erityisrahoitusyhtiön hyväksymä vastavakuus. Erityisrahoitusyhtiö voi hyväksyä vastavakuuden, joka ei ole turvaava.

Alustakaus voidaan erityisestä syystä antaa myös 1 momentissa tarkoitettua vastavakuutta vaatimatta.

4 a §

Valtion edun turvaamiseksi tässä laissa tarkoitettua alustakaus toiminnasta aiheutuvan tappionvaaran varalta voidaan suojautua vakuutuksilla, vakuuksilla, vastuiden vaihtosopimuksilla ja muilla järjestelyillä (suojausjärjestelyt).

5 §

Takausluottoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 8 000 miljoonan markan määrä korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kysei-

5 §

Tämän lain nojalla myönnettyjä alustakausluottoja ja suojausjärjestelyjä saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 1 350 miljoonan euron määrä korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta.

selle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan keskikurssin mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

8 §

Valtioneuvostolla on valta vastavakuuksia vaatimatta, mutta muutoin määräämillään ehdoilla antaa omavelkaisia valtiontakauksia kiinnitysluottopankkien 1 §:ssä tarkoitettujen luottojen myöntämistä varten ottamien yhteensä enintään 400 000 000 markkaan nousevien lainojen sekä niiden korkojen ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuo-ritusten maksamisen vakuudeksi. Ulkomaan rahan määräisen luoton vasta-arvo laske-
taan 5 §:ssä mainitulla tavalla.

Edellä tarkoitettua takausvastuuta laskettaessa otetaan huomioon voimaan tulleiden takausten kattamien luottojen taattu pääoma ja sitovista takaustarjouksista puolet luottojen taattavasta pääomasta. Suojautumisjärjestelyjen aiheuttama vastuu otetaan huomioon siten kuin kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella säädetään.

Muun kuin euromääräisen luoton määrä lasketaan Euroopan Keskuspankin kyseiselle valuutalle julkaiseman, takausta myönnettäessä voimassa olevan viitekurssin mukaan. Euroopan Keskuspankin kurssilistalta puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takausta myönnettäessä voimassa olevaa käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Euroopan Keskuspankin kurssi.

8 §

(kumotaan)

8 a §

Alustakausta koskevista päätöksistä voidaan periä käsittelymaksu, jota määrättäessä otetaan huomioon käsittelystä aiheutunut työmäärä ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset.

Alustakauksesta peritään takausmaksu, jota määrättäessä otetaan huomioon riskiajan pituus, riskin kohteen luottokelpoisuus ja muut katettavaan riskiin vaikuttavat seikat sekä kilpailutekijät.

9 a §

Alustakauksia hallinnoi 1 pykälässä tarkoitettu erityisrahoitusyhtiö. Yhtiö myös vahvistaa alustakauksiin sovellettavat yleiset sopimusehdot sekä tekee 4 a §:ssä tarkoitettut sopimukset, suojautumisjärjestelyt ja muut sitoumukset.

9 b §

Erityisrahoitusyhtiön on alustakausten käsittelyssä ja niitä hallinnoidessaan noudatettava mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Yhtiön henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sen käsitellessä tässä laissa tarkoitettuja asioita.

9 c §

Erityisrahoitusyhtiön tässä laissa tarkoitettun toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 5 §:ssä säädetään.

10 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

10 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

*Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkemmat säännökset alustakaustoi-
minnassa noudatettavista periaatteista, jotka koskevat alustakausten myöntämistä koskevia yleisiä ehtoja ja muita ohjeita sekä alustakauksista perittäviä maksuja.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .*
